

Narkomānijas apkarošanā Melnās un Baltijas jūras reģiona valstīs

2008. gada 27. un 28. novembrī Zviedrijas valdības atbalstīts projekts ko veic Drošības un politikas attīstības institūts rīkoja kriminālpolicijas, muitas dienestu un robežsardzes pārstāvju starptautisko zinātniski praktisko semināru Kijevā ar Ukrainas Iekšlietu ministrijas atbalstu.

Seminārs bija veltīts narkomānijas stāvoklim, tendencēm un sadarbības pilnveidošanai starp dažādām valstīm un dienestiem nelegālās narkotisko vielu aprites samazināšanā Melnās un Baltijas jūru reģiona valstīs. Semināra darbā piedalījās astoņu valstu vairāk kā piecdesmit speciālo dienestu vadītāji un vadošie speciālisti.

Ukrainas iekšlietu ministra vietnieks milicijas ģenerālleitnants **Mihails Verbenskis** atzina, ka Ukrainas iekšlietu ministrija, tās dienesti velta lielu uzmanību cīņai ar nelegālo narkotiku ieplūšanu valstī. Notiek aizvien aktīvāka sadarbība ar kaimiņu valstu operatīvajiem dienestiem, kā arī dažādām starptautiskām organizācijām.

Semināra organizators, Zviedrijas Drošības un politikas attīstības institūta vadošais eksperts **Valters Kego** uzsvēra, ka Zviedrijas valdība un institūts narkomānijas apkarošanas problēmām velta aizvien lielāku uz-

manību.

Ukrainā, kas, zināmā mērā, ir Eiropas centrā, pašreiz dzīvo vairāk kā 46 miljoni cilvēku, tā robežojas ar septiņām valstīm un tai ir tieša izeja uz divām jūrām.

Ukrainas ģeopolitiskā situācija nosaka to, ka caur valsti aizvien vairāk ceņšas transportēt narkotiskās vielas uz Rietumeiropu un Ziemeļeiropu, tai skaitā arī uz Baltijas jūras reģiona valstīm.

Katru gadu Ukrainā tiek konstatēti vairāk kā 200 nelegālo narkotiku transportēšanas kanālu, kuru darbība tiek pārtraukta (2007. gadā – 238).

Ļoti interesanta un informatīvi bagāta cīņai ar korupciju un transnacionālo noziedzību bija Gruzijas Centra direktora **Aleksandra Kuhianidzes** uzstāšanās. Balstoties uz konkrēto pētījumu rezultātiem, A. Kuhianidze parādīja narko-biznesa vistiešāko saistību ar terorismu un teroristiski ekstrēmiskajām organizācijām.

Narkotiskās vielas, kā liecina operatīvo dienestu materiāli, tiek transportētas arī caur Gruziju. Pēdējā laikā tas notiek aizvien biežāk.

TURPINĀJUMS 2.LPP

Metadons nesniedz solītos rezultātus

Glāzgovas universitātes Narkotiku lietošanas pētījumu centra jaunais pētījums apšauba Skotijas lielākās metadona programmas efektivitāti. Šī programma

★ JAUNS PĒTĪJUMS

aptver aptuveni 22 000 narkomānu, kuri no valsts saņem metadonu.

Profesors Nils Makkegani (Neil Mc Keganey) un Centra pētnieku grupa izpētīja, kāda ir 400 narkomānu, kuri lieto metadonu, tieksme tam pievienot heroīnu. Un tas tika salīdzināts ar tiem narkomāniem, kuri saņēma cita veida ārstēšanu.

Pētījums atklāja, ka izraudzītā grupa, kas saņēma metadonu pēdējo triju mēnešu laikā, heroīnu lietoja mazāku dienu skaitu.

Taču noskaidrojās, ka tie, kas saņēma lielas metadona devas, tikai nedaudz samazināja to dienu skaitu, kad viņi šajā periodā papildus lietoja heroīnu, salīdzinājumā ar tiem, kas lietoja mazākas metadona devas.

TURPINĀJUMS 2.LPP

Holandes pilsēta Hulsta 15 gadus iztiek bez kafijas veikaliņiem

Hulsta ir Holandes pilsēta, kas atrodas uz robežas starp Nīderlandi un Beļģiju (Flandriju). Gleznainajā pilsētā, kas dibināta 1180. gadā, dzīvo 28 000 iedzīvotāju. Katru gadu to apmeklē arī vairāk nekā viens miljons tūristu, no kuriem lielākā daļa šeit uzturas vienu dienu.

1990. gadu sākumā pilsētiņa saskārās ar Nīderlandes valdības atļauto kafijas veikaliņu problēmu.

TURPINĀJUMS 4.LPP

Narkomānijas apkarošanā Melnās un Baltijas jūras reģiona valstīs

SĀKUMS 1.LPP.

Seminārā uzstājās arī dienestu pārstāvji, kuri darbojas cīņā ar nelegālo narkotiku apriti no Igaunijas, Lietuvas, Moldovas, Polijas un Baltkrievijas.

Dienestu vadītāji un vadošie speciālisti atzina, ka narkomānijas problēmas šajās valstīs kļūst aizvien smagāka. Tas ir saistīts ar to, ka Afganistānā aizvien vairāk tiek iegūts heroīns, kurš līdz 90% tiek transportēts uz Eiropas valstīm. No Dienvidamerikas Eiropā aizvien biežāk tiek ievests kokaīns. Sintētiskās narkotikas (amfetamīns, metamfetamīns, ekstāzi, partypiller u.c.) tiek ražotas Nīderlandē, Beļģijā un Polijā.

Semināra otrajā dienā uzstājās ES misijas, kura sniedz pārrobežas palīdzību Ukrainai (EUBAM) dalībnieks **Kestutis Leimonas** un Skandināvijas valstu sakaru virsnieks Ukrainā **Grunnets Lars** (Dānija), kuri sniedza detalizētu ieskatu par dažādu starptautisku operāciju veikšanu narkobiznesa pārtraukšanā Melnās jūras reģiona valstīs. Starptautiskās organizācijas velta lielu uzmanību šī reģiona valstīm, nodrošinot to sadarbību ar dažādu valstu speciālajiem dienestiem narkokriminalitātes apkarošanas jomā.

Starptautiskās sadarbības attīstība un pilnveidošana kļūst īpaši aktuāla saasinoties ekonomiskajai un arī sociālajai situācijai pasaulē un Eiropā.

/Andrejs Vilks, ECAD biroja vadītājs Latvijā

Metadons nesniedz solītos rezultātus

SĀKUMS 1.LPP.

Profesors Makgeani darba rezultātus komentēja šādi:

Bilde :www.eveningtimes.co.uk

„Viens no galvenajiem stimuliem, kāpēc Skotijā pastāvēja metadona programmas, bija ticība tam, ka, izsniedzot atkarīgajiem metadonu, sabiedrībai izdosies samazināt noziegumu skaitu, kas tiek izdarīti, lai iegūtu narkotikas. Mūsu pētījums nonāca pie secinājuma, ka tas nenotiek.

Pēc stingrākajām aplēsēm metadona programma Skotijai ik gadu izmaksā 25 miljonus sterliņu mārciņu gadā, kas liek apšaubīt lietderību apgādāt ar metadonu vēl lielāku narkomānu skaitu.”

Toriju lidere Anabella Goldija paziņoja, ka arguments par to, ka, nodrošinot narkomānus ar metadonu, mēs samazināsim noziegumu skaitu, šodien vairs nav aktuāls.

„Es nekad neesmu apstrīdējusi to, ka metadonam ir sava loma kā tiltam starp narkomāna atkarību un atveseļošanos, taču šī analīze pilnīgi sagrauj vienu no galvenajiem argumentiem par labu vispārīgai metadona programmai kaitējuma mazināšanai, proti, noziegumu skaits, izrakstot metadonu narkoatkarīgajiem, nesamazinās.

Skotijas valdība par jaunu narkotiku apkarošanas stratēģiju paziņoja 2008. gada maijā; stratēģija ir vērstā uz to, lai narkomāniem palīdzētu atbrīvoties no savas atkarības. Ministri šai stratēģijai iedalīja vismaz 94 miljonus sterliņu mārciņu tuvākajos trīs gados.

Avots: Scotland on Sunday

Komentārs:

Te var minēt Maskavas galvenā narkologa Jevgēņija Brijuna teikto viņa uzrunā 2. starptautiskajā zinātniski praktiskajā konferencē „HIV/AIDS attīstītajās valstīs”, kas notika Maskavā decembra sākumā:

„Aizvietojošā terapija var tikt izmantota tikai attiecībā uz heroīna (opijs) atkarīgiem narkomāniem, taču visās valstīs ir vērojams narkomānijas pieaugums, kas saistīts ar citām narkotikām, kas liecina par to, ka metadona programmu ieviešana neatrisinās narkomānijas problēmu kopumā.

Runājot par kaitējuma mazināšanas programmu, man gribētos citēt ASV prezidenta administrācijas Narkotiku kontroles dienesta direktoru Voltersu, kurš 2005. gadā starptautiskajā konferencē „Eiropas pilsētas pret narkotikām” teica, ka

„kaitējuma mazināšanas programmas, tajā skaitā arī metadona programmas ir „narkomānijas apkarošanas karikatūras” – šīs programmas novērš uzmanību, naudas un personāla resursus no nepieciešamā profilakses darba un spiediena organizēšanas uz narkotiku lietotājiem nolūkā piespiest viņus atteikties no narkotiku lietošanas.”

Holandē aizliedz tirdzniecību ar ”brīnumsēnēm”

No 2008. gada 1. decembra Nīderlandē ir aizliegts tirgot un audzēt halucinogēnās sēnes.

Holandes valdība 2008. gada aprīlī ierosināja aizliegt „brīnumsēnes” pēc tam, kad bija izpētīti šo sēņu bīstamie efekti uz cilvēka uzvedību un jauna francūziete gāja bojā, nolecot no tilta Amsterdamā, pēc halucionogēno sēņu nobaudišanas.

„Brīnumsēņu” lietošana izraisa halucinācijas. Ir pierādīts, ka tas izraisa neparedzamu un tāpēc riskantu uzvedību,” teica Nīderlandes veselības aizsardzības ministrs.

No 1. decembra par „brīnumsēņu” audzēšanu vai pārdošanu var sodīt ar brīvības atņemšanu līdz 4 gadiem.

/Ketrina Hornbija (Catherine Hornby), Reuters.com

Holandes pilsēta Hulst 15 gadus iztiek bez kafijas veikaliņiem

SĀKUMS 1.LPP.

Izvietojot kafijas veikaliņus, galvenā ideja bija panākt, lai uz 25 000 iedzīvotāju būtu viens kafijas veikaliņš. Pēc daudzām likumdošanas procedūrām pilsētas mēram Kesses kungam izdevās ieviest tolerances nulles politiku attiecībā uz kafijas veikaliņiem. (*Lai atbalstītu mēru, bijušais ECAD direktors Torgnijs Petersons un šā raksta autors devās uz Hulstu.*)

Kad pēc kāda laika ECAD rīkoja mēru konferenci Londonā, Hulstas pilsētas mērs bija vienīgais, kurš no Nīderlandes parakstīja Stokholmas deklarāciju par iestāšanos ECAD*. Pēc tam pēdējo 15 gadu laikā pilsētu vairs neapmeklēja narkotūristi.

Tagadējais Hulstas pilsētas mērs Jans Franss Mulders (*uz bildes*) ir sarūgtināts par to, ka viņa pilsētas narkotiku apkarošanas politika netiek atzīta dzimtajā valstī. Apspriežot problēmu, Muldera kungs par kafijas veikaliņiem izteicās šādi:

„Tas ir 20 gadus vecs, novecojis fenomens, jo narkotiku tirgošanas paņēmieni ir ļoti mainījušies un tagad narkotikas var iegūt, izmantojot mobilo tālruni un internetu. Turklāt, ja jūs esat piekrituši atvērt vienu kafijas veikaliņu, nav iespējams apturēt vēl vienu, vēl un vēl citu veikaliņu atvēršanu... Izskatās, ka valdība stimulē to, kas patiesībā nebūtu stimulē-

jams.”

Esošā pilsētas politika attiecībā uz kafijas veikaliņiem vēl tiks vērtēta, taču tā noteikti netiks mainīta. Tajā pašā laikā citas Holandes pilsētas, it īpaši tās, kas atrodas valsts robežas tuvumā, saskaras ar dažādām sarežģītām situācijām, kas saistītas ar narkotūrismu, pat tādām kā laupīšana un slepkavības. (*Piemēram, Ternesenā, netālu no Hulstas, kafijas veikaliņi pilsētas varasiestādēm radīja problēmas, tāpēc tika pieņemts lēmums uz visiem laikiem slēgt dažus šādus megaveikalus.*)

Novembrī pierobežas pilsētu varasiestādes rīkoja konferenci, kurā tika nolemts kafijas veikaliņus apgādāt ar kanabisu no saviem krājumiem, lai kriminālajām organizācijām, kas piegādā narkotikas, liegtu iespēju iesaistīties šajā biznesā.

Daudz saprātīgāk būtu izbeigt strīdus par šo tematu un pieņemt tolerances nulles politiku, kā tas ir izdarīts Hulstā.

***Hulsta bija ECAD organizācijas biedre no 1995. līdz 2003. gadam.**

Jans Berlijns, ECAD eksperts un korespondents Nīderlandē

Hulstas Ratslaukums

Bilde: www.panorama.com

Oslo atgriežas injekciju kabinetu

Par dziļu nožēlu Oslo pilsētas dome ir pārskatījusi savu lēmumu par injekciju kabinetu slēgšanu. Ja pietiks finansējuma, injekciju kabinetu turpinās pastāvēt neierobežotu laiku.

Lēmums tika pieņemts, apspriežot budžetu ar opozīcijas partiju pārstāvjiem. Pilsētas vadība tiešām bija apņēmusies slēgt injekciju kabinetus līdz 2009. gada janvārim, taču dažas opozīcijas partijas pamanījās šo jautājumu iekļaut kā kopēju kompromisu budžeta apspriešanā. Šo lēmumu, iespējams, iespaidoja Norvēģijas valdības principiālais lēmums šāda veida injekciju kabinetus atvērt pie pašvaldībām. Tas ir devis „zaļo gaismu” arī Oslo gadījumā.

Oficiālajā ziņojumā publicētais vērtējums par injekciju kabinetu darbību Oslo, kura izstrādē piedalījās vairākas oficiālas instances un eksperti, ir negatīvs attiecībā uz šo kabinetu darbības turpināšanu. Ziņojumu sagatavoja Norvēģijas pētnieciskais institūts par alkohola un narkotiku problēmām. Ziņojuma teikts arī par to, ka tie nepilda savas pamatfunkcijas. Saskaņā ar pētījumu datiem situācija nedaudz ir uzlabojusies tā noslēguma stadijā, taču varēja konstatēt, ka injekciju kabinetus izmanto ļoti neliels skaits reģistrēto injicējošo narkomānu salīdzinājumā ar tiem, kas kabinetus neizmanto. Injekciju kabinetu pastāvēšanas lietderības apspriešana sākotnēji bija pragmatiska, taču pēdējā laikā uz šo polemiku sāka izdarīt spiedienu populistiski uzskati un problēmas apspriešana laikrakstos.

Zviedrijā piespiedu narkotiku testi pusaudžiem līdz 15 gadu vecumam

Zviedru valsts izmeklētājs, kurš izmeklē noziegumus, kurus izdarījuši nepilngadīgie līdz 15 gadu vecumam izteica atbalstu piespiedu narkotiku testēšanai, ja ir aizdomas, ka narkotikas ir lietotas. Šobrīd tiek izmeklēti vairāki gadījumi, kuros iesaistīti pusaudži līdz 15 gadu vecumam.

Diskusija par šo jautājumi ir nonākusi arī uz Zviedrijas tieslietu ministres Beatrisas Askas galda.

Kā piespiedu līdzekļi tiek apspriesti narkotiku testi un DNS analīze.

Vecākais prokurors Nilss Rekke teica, ka piespiedu testi tiek plānoti nevis lai sodītu, bet lai noskaidrotu lietu stāvokli un sociālajiem dienestiem sniegtu datus, lai tie varētu sākt rīkoties.

„Bieži vien tie, kas nokļūst kriminālajās struktūrās vai kļūst atkarīgi no narkotikām, paliek nepamanīti un gadiem ilgi kropļo savu dzīvi, pirms to sāk ievērot sabiedrība. Tas šiem cilvēkiem liek domāti, ka sabiedrībai viņi ir vienaldzīgi,” atzīmēja prokurors Rekke.

Rekke vēlas, lai sadarbība starp policiju un sociālo dienestu kļūtu ciešāka, kā arī, lai nozieguma upura viedoklis tiktu apspriests varasiestādēs.

Saskaņā ar Nilsa Rekkas aplēsēm, šim priekšlikumam būs vajadzīgi aptuveni 10 miljoni Zviedrijas kronu, lai darbā varētu iesaistīt policiju un sociālos dienestus.

Tieslietu ministre Beatrise Aska atbalsta šo priekšlikumu.

„Nākotnē mēs tikai iegūsim, ja spēsim veikt pasākumus, lai palīdzētu tiem, kas vēl ir bērni, taču jau izdara noziegumus, jo jau 16–17 gadu vecumā būs par vēlu – šie pusaudži jau būs izveidojuši kriminālu dzīvesveidu. Turklāt mums ir pusaudži, kurus izmanto noziedznieki, jo šie pusaudži jau ir nonākuši ārpus sabiedrības. Mums tas ir jāaptur.”

/Avots: Drugnews

Zviedru pieredze nepieciešama ECAD tīklam Krievijā

Zviedrijas reģionā Jevleborgā atrodas pašas aktīvākās ECAD tīkla pilsētas, kuras katru rudeni rīko pašas savas konferences par narkotiku apkarošanas politikas tematiem. Šoreiz novembrī aptuveni 100 sociālo darbinieku, skolu kuratoru, policistu, politiķu un muitas darbinieku pulcējās Bolnēsā, lai apspriestu situāciju reģionā.

Atklājot konferenci, narkotiku apkarošanas starptautiskais eksperts Torgnijs Petersons atzīmēja, ka Zviedrijā aizvien vairāk izplatās liberāla attieksme pret problēmu. Taču, lai gan Zviedrijā stāvoklis attiecībā uz narkotikām ir problemātisks, tad Norvēģijā situācija ir daudz nopietnāka, un attiecībā uz

kanabisa lietošanu varētu pat teikt – kritiska.

Torgnijs Petersons uzsvēra, cik svarīga politikā attiecībā uz narkotikām ir ierobežojošā pieeja, kā arī to, lai liberālajiem spēkiem būtu pretsvars. Efektīvai narkotiku apkarošanas politikai ir vairākas sastāvdaļas. Problēmas **izpratnei un zināšanām** jābūt visos politikas pārvaldes līmeņos, tā ir **sekmīgas stratēģijas** **ķīla**, kas savukārt nosaka **pareizu koordināciju un spēcīgu līderību**.

Konferencē piedalījās arī Krievijas narkotiku apkarošanas politikas eksperts un Krievijas ECAD tīkla vadītājs Georgijs Zazuļins, kurš savā uzrunā vērtēja Zviedrijas narkotiku apkarošanas modeli.

Viņš teica, ka Zviedrijas ierobežojošās politikas modelis ir pati labākā, efektīvākā un humānākā narkotiku apkarošanas politika. Televīzijas intervijā Georgijs pastāstīja, ka tādas politikas panākumi pamatojas zinātniskā pieejā narkotiku problēmai, pilsoniskās sabiedrības dalībā un

ieinteresētā attieksmē, atvērtībā un stingrā kontrolē. „Lūk, trīs balsti, kuri nodrošina koordinatorus un atbildīgos politiķus ar argumentiem cīņā pret narkotikām,” teica Krievijas ECAD tīkla vadītājs.

Zazuļina kungs uzsvēra arī četrus punktus, par kuriem runāja Torgnijs Petersons un kuru nozīmi nav iespējams novērtēt par augstu:

zināšanas, stratēģija, koordinācija un kontrole.

Zviedru kolēģiem Zazuļina kungs pastāstīja par to garo ceļu, kādu Krievija veica, izstrādājot narkotiku ierobežojošo politiku un veidojot Narkotiku apkarošanas valsts komiteju. „Mums Krievijā trūkst cilvēku, kuriem būtu pietiekami daudz zināšanu par narkotiku apkarošanas politiku, zināšanu trūkst arī tiem cilvēkiem, kuri šajā jomā ieņem augstus amatus. Valstī ir daudz likumdevēju un politiķu, kuri par narkotiku problēmu zina nepiedodami maz.”

Kas noticis ar Dānijas narkotiku apkarošanas politiku?

Dānijas karaļvalsts vēlas atņemt cerību, kāda ir katram narkomānam, proti, cerību izārstēties no narkotiku lietošanas. Pēdējo gadu laikā Dānijas politiķi demonstrēja slavējami nopietnu attieksmi pret to, ka narkomānijas narkotiku tirdzniecības problēma ir varējusi tik plaši izplatīties.

Nopietni pret hašiša izplatības problēmu izturējās arī Kristiānijā un slēdza praktiski visus kafijas veikalus. Taču pavisam nesen politiskās elites racionālisms un pareizība cieta uzbrukumam, kad tika pieņemts lēmums no heroīna atkarīgajiem narkomāniem izsniegt heroīnu. Bez maksas heroīnu heroīna narkomāniem. Saskaņā ar esošajiem datiem šis pasākums daļu nodokļu maksātājiem maksās 150 000 kronu par pacientu gadā.

Viena no nedaudzajiem šā priekšlikuma pretiniekiem ir Vecāku Ap-

vienības pret narkotikām vadītāja Annamarija Outce. Viņa paziņoja, ka daļu politiķi ir padevušies un nolikuši ieročus, ko viņa pati nekad nedarīja, kad jautājums bija par viņas pašas dēlu. Pēc daudziem neveiksmīgiem mēģinājumiem viņam tomēr izdevās atbrīvoties no heroīna atkarības un atjaunot attiecības ar savu ģimeni.

Tiesa ir arī tas, ka daži atkarīgie sastopas ar milzīgām grūtībām, mēģinot atbrīvoties praktiski no jebkuras narkotiku atkarības un mēģinot iegūt kontroli. Vai tas būs pareizs lēmums – apgādāt ar heroīnu visus „bezcerīgos”?

Kāpēc tādā gadījumā visi, kas ir kļuvuši nopietni atkarīgi no hašiša, nevar atnākt pie ārsta uzsmēkēt hašišu vai marihuānu? Kāpēc tādā gadījumā galīgi nodzērušamies alkoholiķiem jādzer tehniskais spirts, lai sevī uzturētu pozitīvu procesu?

Pērs Juhansons, organizācija RNS

ECAD is Europe's leading organization promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens.

ECAD member cities work to develop initiatives against drug abuse supporting the United Nations Conventions.

Has your city joined ECAD?

ECAD Head Office

European Cities Against Drugs

ECAD, Stadshuset

105 35 Stockholm, Sweden

Tel. +46 850829363 Fax +46 850829466

E-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net

ECAD Regional Office in Russia

www.ecad.ru

zazulin@ecad.ru

+7 812 328 96 65

ECAD Regional Office in Latvia

Tel. +371 6510591

www.ecad.riga.lv andrejs.vilks@rcc.lv

ECAD Regional Office in Bulgaria

www.ecad.hit.bg/home.html

doctor_ivo@abv.bg

+359 5 684 1391

ECAD Regional Office in Turkey

www.ibb.gov.tr/ecad ecad@ibb.gov.tr